

Pisunik ilisimannittup nalunaarutaa

Hal: "Brudstykker af en landsbydegns dagbog" ('Asimioqarfimmi ajoqip ul-lorsiutaanlt tlgulaakkat') qallunaap at-uakkiortup St. St. Blicherip, 1782-1848, oqaluttualiaasa ilaat inuusunnerma nalaani nuannaralugu atuartakkama ilagaat. Naggataa eqqaamasaannar-para, angut utoqqalilluni asimloqar-finnut marlunnut ajoqiulerluni peqati-ni toqoreermata pisimasunik nalaata-minik eqqaamannittutuannortoq. Taanna eqqaavara Chr. Berthelsenip inuunerminit maannamut misigisami-nik nalaataminillu allannarluni aala-jangerami tungavigisaa atuarakku, "... ukiut 90-it sinnerlugit inuutitaareera-ma... immaqaana aamma pisussaati-taasunga nalaatama ilaasa allanutaaq tusartinnissaannut".

Atuakkat ilaat sukkavallaamik atua-gassaangillat, immikkoortoq atualaa-riarlugu unlttariaqartarpoq lsumaliu-tit pilersut pillugit. Atuagaq Berthel-senip allagaa taamaattunut ilaavoq. Atuakkaaminl "uangalersaarneq" pi-ngaarnerutinngilaa, eqqartugaali tam-armik soqutignarput nunap ingerla-tinneqarneranl uklut ingerlanerini aalajangersakkat allannortitaat atu-gassarititaalersartut sunnutaat tikit-taramigit uppernartumillu nalilersor-lugit, ilaatigut imminut naleqqersuu-tlqaluni allatigulll Inulannut.

Meeraanilersaarnera, Nuup pigisaa-nl Kangermi Qoorngumilu, atuarakku lsumaliorpunga inuk inuunerup 1800-eqarallarnerata nalaanili pissutsinik angumersisoq taakkuninngalu tunnga-veqarluni sunnigaallunilu perorsagaa-soq naapillugu. Qaqortumili eftersko-litaami atuarnermi nalaani misigisa-qarpoq kristumiutut ajoqersorneqan-ginnerup nalaani pissusitoqarsuit inuttaasa ilaannik, tassa Aallaaritaa, Kristlan Poulsenimik kuissutilik, efter-skolimi oqaluttuartinneqarlunilu tiva-

Taanna
kristian

tinneqartoq isiginnaaramiuk, soorlu-gooq kalaallit qangarsuarli pissusi-toqqaat qanimut isigalugit.

Nuummi llinniarfissuarmi ilinnialer-nerata nalaani inuiaat piumasanik nu-taanik takorusulerlutillu pissutsinik nutaannguutaasussanik noqqaaler-put. Pissusitoqqat naamakkunnaar-put isummallu nutaat tunuarter-peqarsinnaanatik nuiniaannalerput. llinniarfissuarmi ajoqitut soraarum-

meereerluni qaammallu ataasiinnaq ajoqioreerluni Danmarkimut aallartin-neqarpoq, sunaaffali sorsunnersuaqa-lernera pissutigalugu ukiut qulaaluaat najussallugu. Danmarkimiinnertik eq-qartorluarpaa, Jonstrup Seminariu-mimi ilinniartitsisutut ilinniarnissam-ut akuerineqarput 1941-milu inerlutik. Piumassuserinngisanik Danmarki-miinneq kaasimaarluni sorsunnerup soraarnissaata utaqqerusaarneranik

imaqarsimangilaq, ilaatigut ilisimat-
uut nunatsinni pissutsinik oqaatsinil-
lu misissuisimasut pikkorissarfigisar-
lugit arlaliullutik inuunerisimavaat.
Chr. Berthelseni piumaguni Danmarki-
miiginnarsimasinnaagaluarpoq ilinni-
artitslutut atorfeqarluni, sorsunnerli
soraarmat ingerlaannaq utertunut
ilaavoq.

Soorluuna nunamlnut tummarniari-
artorli atorfissat taamani qaffasissutut
taasariallit utaqqiinnarsimagaat. Us-
sernartorslornarsinnaagaluarpoq
1945-mit 1970-it ingerlalerneranni sor-
aarninngornlssami tungaanut sullaris-
imasal allaaserlssallugit. Tamannali at-
uartussat namminneq atuartariaqar-
paat, suliaami naammassisaalu piffis-
sami taaneqartumi amerlaqaat. Nalu-
nanngitsumik atorflni tunngavigalugu
naalackersuinermik isummorsorlutil-
lu sukataarullugu anguniagallit qanil-
lugit sulisimavoq, annermik qaam-
marsaanerup atuartitsinerullu tungaa-
ni. Sulilernermini sullffimminilu plnga-
arutilinni nalerorpai naalackersuiner-
mik suliallit qallunaatut atuartitsiner-
up qaffassarneqarnissaanik sakkortu-
umik anguniagallit, piumasaqartut il-
inniartitaanerup tungaa sapinngisaq
tamaat lluarsaaffigisariaqartoq, tama-
tumanilu qallunaat oqaasii sakuussas-
ut pingaarnerpaat. Atuakkami upper-
nartumik nalunaarsukkatullusooq eq-
qartorneqarput piumasat taamaattut

sunniutaat, anguniakkatut kusanartut-
ut taaneqarsinnaasut.

Chr. Berthelseni pissutsit taamaali-
nerannik itisoorsiorluni naliliinngik-
kaluartoq atuakkamik atuartutut eq-
qarsaat pllersoq tassaavoq taamanik-
kut naalackersuinermik sullallit suka-
taarnerminni inunnut ataasiakkaanut
kingunissat qanoq ileratarsinnaanerit
lsumaliutlgisimangikkaat, plumasal-
lu ima sakkortutigilersinnaasut allaat
inuiattut inuuneq uppikartoorsinnaal-
luni. Kalaallimmiuna naalackersuiner-
mik suliallit anguniagarigaat siumu-
karneq, taakkulu plumasaat najoqqu-
taralugit pissutsit ingerlaasertik ati-
vaat.

Inerlartornermi pingaarutilimmik
inissisimanermi angusat naammassi-
sallu angisuullutiginigut oqaluttuari-
neqarmata eqqaamasalersaartup na-
kooqutigaa. Arlalitsigut pissutsit 1950-
ikkunnit aallartittut meeraanerma na-
laaneersut pisimasuisa nassuiaatis-
sartaat ersersltpal. Atuarfeqarne-
rullu inerlsarnerani akornuterpassuit,
soorlu meeqqat inunngortut amerleri-
apiloornerat, atuarfiit mikivallaarneri,
atuarfissaaleqineq Danmarkimut atua-
riartortitsisalerit allallu, eqqartor-
neqarnerat taamatuttaaq ippoq, inuup
plsut qeqqisa ilaanni inissisimagalu-
arluni imminut nalliginngitsup ator-
fimminillu paasinnilluarsimasup nalu-
naarutai.

Taamaalilluni siulequtsiummini
oqaatsini eqqortippai ".immaqaana
pisussaaitaasunga nalaatama ilaasa
allanuttaaq tusartlunnissaannut". Chr.
Berthelseni qutsavissarsuuvog taama
eqqarsarslmmamat, atuagarlu oqalut-
tuarisaanermut soqutiginnittunut pl-
innarani kikkunnut tamanut innersuu-
tlngissallugu plssutissaqanngilaq.

Christlan Berthelsen: Taamanl kingor-
nalul

Qupp. 186

Akia 159,00 kr.

ISBN 87-558-1906-0

Atuakkiorfik 2008

